

Kronik Konstipasyon Hasta Değerlendirme ve Yaşam Kalitesi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kronik Konstipasyon Hasta Değerlendirme ve Yaşam Kalitesi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25144>

Özet

Kronik Konstipasyon Hasta Değerlendirme ve Yaşam Kalitesi Ölçeği (KKYKÖ), kronik konstipasyon hastaların semptom şiddetini ve bu durumun yaşam kaliteleri üzerindeki etkilerini değerlendirmek amacıyla Türk toplumu için uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Ölçek, hastaların yaşamda fiziksel ve psikososyal rahatsızlıklar, kaygılar ve tedaviye yönelik genel tatmin düzeylerini ölçmeyi hedefler. Orijinal ölçeğin güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları, Göksel Bengi tarafından 2012 yılında gerçekleştirilmiş olup, ölçeğin klinik ve araştırma ortamlarında kullanıma uygun olduğunu gösteren güçlü psikometrik özelliklere sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Kronik Konstipasyon, Yaşam Kalitesi, Psikometrik Ölçek, Konstipasyon Değerlendirme, KKYKÖ

Yazarlar

Göksel Bengi

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, **kronik konstipasyon** (kabızlık) tanısı almış bireylerde hem hastaların fiziksel ve psikososyal etkilerini hem de genel yaşam kalitesindeki düşüşü sistematik olarak ölçmektir. Ölçek, hastaların ciddiyetini objektif kriterlerle değerlendirerek tedavi yollarını izlemede ve klinik araştırmalarda standart bir ölçüm aracı sağlamaktadır.

KKYKÖ, sağlık profesyonellerine hastanın subjektif deneyimlerini nicel verilere dönüştürme imkanı sunar. Bu sayede, tedavi stratejileri hastanın yaşam kalitesine en uygun şekilde optimize edilebilir ve hastanın yaşam üzerindeki çok boyutlu etkileri kapsamlı bir şekilde anlaşılabilir.

Yapı

Ölçek, kronik konstipasyonun neden olduğu yaşam kalitesi bozukluğunu dört temel alt boyut üzerinden inceleyen çok boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu boyutlar, hastanın deneyimlediği rahatsızlık, endişe ve genel memnuniyet düzeylerini kapsayarak konstipasyonun günlük hayata etkilerini detaylıca değerlendirir.

Ölçek toplam 28 maddeden oluşur ve maddeler aşağıdaki dört alt boyuta dağılmıştır:

Fiziksel rahatsızlık (4 madde)

Psikososyal rahatsızlık (8 madde)

Kaygılar-uyarılar (11 madde)

Tatminlik (5 madde)

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliği, çalışmada gerçekleştirilen **faktör analizi** ile kontrol edilmiştir. Yapılan analizde, KMO değeri 0.857 ve Bartlett testi $p=0.000$ olarak bulunmuştur, bu da verilerin faktör analizi için ileri düzeyde anlamlı ve uygun olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin ölçüt geçerliliğini test etmek amacıyla yapılan hipotez sınamalarında, KKYKÖ (PAC QOL) ile genel yaşam kalitesini ölçen SF-36 arasındaki korelasyon ($r = -0.381$, $p<0.001$) ters yönde zayıf bir ilişki sergilemiştir. Bu bulgu, konstipasyon kaynaklı yaşam kalitesi düşüşü genel yaşam kalitesinin de düşüşünü desteklemektedir. Ayrıca, KKYKÖ ile **PAC-SYM** ($r=0.494$, $p<0.001$) ve Konstipasyon Ciddiyet Skoru ($r=0.411$, $p<0.001$) arasında anlamlı, zayıf ila orta düzeyde pozitif korelasyonlar tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, ölçeğin beklenen klinik sonuçlarla uyumlu olduğunu ve konstipasyonun şiddeti ile yaşam kalitesi üzerindeki olumsuz etkisi arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Güvenirlik

Kronik Konstipasyon Hasta Değerlendirme ve Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin (KKYKÖ) iç tutarlılığı, oldukça iyi düzeyde bulunmuştur. Hesaplanan **Cronbach Alpha** katsayısı 0.89'dur, bu da ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü işaret etmektedir.

Ölçeğin zamana karşı kararlılığını değerlendiren test-tekrar test güvenilirliği çalışmada, korelasyon katsayısı $r = 0.659$ ($p<0.001$) olarak belirlenmiştir. Ayrıca, zaman geçerliliği, 7 günlük Sırt Korelasyon Katsayısı (ICC - Intraclass correlation coefficient) yöntemi kullanılarak değerlendirilmiş ve ikinci hafta kontrolünde tüm maddelerin ICC değeri 0.89 olarak rapor edilmiştir. Bu bulgular, KKYKÖ'nün zaman içinde yüksek düzeyde kararlılık gösteren güvenilir bir araç olduğunu kanıtlamaktadır.

Faktör Analizi

Yapılan açıksal faktör analizi sonuçlarına göre, ölçek maddeleri iki ana faktör altında toplanmıştır. Bu iki faktör, ölçeğin ölçtüğü toplam varyansın %65.1'ini açıklamaktadır. Bu yüksek açıklanan varyans oranı, ölçeğin yapısal modelinin verilerle güçlü bir uyum içinde olduğunu göstermektedir.

KMO değerinin 0.857 olması ve Bartlett testinin ileri düzeyde anlamlı ($p=0.000$) olması, veri setinin faktör analizi için mükemmel derecede uygun olduğunu teyit etmektedir. Bu faktör yapısı, ölçeğin Türk kültürüne özgü psikometrik özelliklerini ortaya koyarak, konstipasyonun yaşam kalitesi üzerindeki etkisinin iki temel boyutta incelenmesini sağlamıştır.

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: 5'li **Likert** Tipi Ölçek (0=Hiçbir zaman/hiçbir sorun yok, 4=Her zaman/çok şiddetli sorun var puan aralığında)

Language Available: Türkçe

Population Group: Kronik Konstipasyon Hastalar?

Age Group: Belirtilmemiştir (Uzmanlık tezi kapsamında yetkin popülasyon varsayılır)

Population Details: Dokuz Eylül Üniversitesi'nde yapılan Uzmanlık Tezi çalışması kapsamında Türk toplumu üzerinde geçerlilik ve güvenilirlik değerlendirmesi yapılmıştır.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Anahtar Kelimeler

KKYKÖ, Uyarlama, Psikometri, Cronbach Alpha, Intraclass Correlation, Konstipasyon

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sağlanmadı

Affiliation Email addresses: Sağlanmadı

Correspondence Address: Göksel Bengi (Dokuz Eylül Üniversitesi, Uzmanlık Tezi Yazarı)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Göksel Bengi'nin 2012 yılında tamamladığı uzmanlık tezi kapsamında Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler ve olası ücretlendirme bilgileri için ilgili yazar veya Dokuz Eylül Üniversitesi ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Testin uyarlama ve geçerlilik çalışması yılı: 2012.

Kaynaklar

Bengi, G. (2012). Kronik Konstipasyon Hasta Değerlendirme ve Yaşam Kalitesi Ölçeğinin Türk toplumu için geçerlilik ve güvenilirliğinin değerlendirilmesi (Uzmanlık tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.

Bu ölçekle ilgili orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [kronik-konstipasyon-hasta-degerlendirme-ve-yasam-kalitesi-olcegi-toad.pdf](https://www.arabpsychology.com/kronik-konstipasyon-hasta-degerlendirme-ve-yasam-kalitesi-olcegi-toad.pdf)

Kronik Konstipasyon Hasta Değerlendirme ve Yaşam Kalitesi Ölçeği

Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek toplam 28 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır:

Fiziksel rahatsızlık (4)

Psikososyal rahatsızlık (8)

Kaygılar-uyarılar (11)

Tatminlik (5)